JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

ELEANOR SHARPSTON

24 päivänä tammikuuta 2008 [1]

1. Esittämässään ennakkoratkaisupyynnössä Ranskan Conseil d'État (korkein hallintotuomioistuin) pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan emo- ja tytäryhtiödirektiivin [2] (jäljempänä direktiivi) 4 artiklaa ja 7 artiklan 2 kohtaa.

2. Direktiiviä on helpointa ymmärtää sen laajan ongelman taustaa vasten, jota direktiivillä tavoitellaan ratkaistavaksi.

Konsernin sisäisten osinkojen verotus

3. Tytäryhtiö jakaa osinkoa emoyhtiölleen. Osinkoa jaetaan voittojen perusteella. Kun kaikkien samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden verotuksellinen kotipaikka on samassa jäsenvaltiossa, tytäryhtiöiden on maksettava veroa niistä voitoista, joista osinkoa jaetaan, ja emoyhtiön (kuten kenen tahansa osakkeenomistajan) on maksettava tuloveroa saamistaan osingoista. Samaa tuloa verotetaan siten kahteen kertaan eri veronmaksajilta. Tätä kutsutaan taloudelliseksi kaksinkertaiseksi verotukseksi.

4. Jotta tämä kaksinkertainen verotus tulisi hyvitetyksi, jotkin jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöönsä niin sanottuja hyvitysmenetelmiä, joiden perusteella osakkeenomistajille myönnetään veronhyvitys, joka vastaa joko kokonaan tai osittain niistä voitoista, joista osinkoa jaetaan, maksettua yhtiöveroa. Veronhyvitys vähennetään osinkojen perusteella syntyneestä osakkeenomistajien verovelasta, ja siten sillä joko poistetaan kaksinkertainen verotus tai vähennetään tätä. Ranskassa sovellettiin aikaisemmin tällaista kotimaista yhtiöveron hyvitystä (avoir fiscal -hyvitys). [3]

5. Jäsenvaltiot, jotka myöntävät kyseisiä veronhyvityksiä osinkojen osalta, haluavat varmistaa, että yhtiövero on todella maksettu

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

2 – Eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annettu neuvoston direktiivi 90/435/ETY (EYVL L 225, s. 6). Direktiiviä on myöhemmin muutettu, mutta (kantajan mukaan) pääasia koskee vain direktiivin alkuperäistä versiota.

3 – Ranskan yleisen verolain (Code général des impôts) 158 bis §.

niistä voitoista, joista osinkoa jaetaan. Hyvitysmenetelmissä voidaan siten kantaa erityinen yleensä etukäteen suoritettava vero sellaisilta yhtiöiltä, joiden jakamista osingoista myönnetään veronhyvitys. Ranskassa oli aikaisemmin käytössä tällainen irtaimen omaisuuden tuotosta tehtävä pidätys (précompte mobilier). [4]

6. Kun konsernissa emoyhtiö on sijoittautunut yhteen jäsenvaltioon ja yksi tai useampi sen tytäryhtiöistä toiseen tai useampaan jäsenvaltioon, tällaisessa rajatylittävässä tytäryhtiöiden osingonjaossa esille nousevat verotusta koskevat kysymykset ovat selvästi erilaisia.

7. Useimmat jäsenvaltiot verottavat niiden alueella asuvia yhtiöitä ulkomaantuloista, joihin on perinteisesti kuulunut ulkomaisilta tytäryhtiöiltä saadut osingot. Useimmat jäsenvaltiot verottavat myös ulkomaisia yhtiöitä niiden alueella syntyneistä tuloista, ja ne ovat perinteisesti pidättäneet lähdeveroa rajatylittävistä osingoista. Tällaisella lähdeveron pidätyksellä varmistetaan, että tytäryhtiön sijaintijäsenvaltio voi kantaa veroa osakkeenomistajilta, joilta se ei voi tätä kantaa säännönmukaisen verotuksen perusteella.

8. Kun emoyhtiö saa osinkotuloja ulkomaiselta tytäryhtiöltään, kyseisiä tuloja on siten yleensä jo verotettu kaksinkertaisesti: ensiksi tytäryhtiö on maksanut ulkomaista yhtiöveroa niistä voitoista, joista osinkoa jaetaan, ja toiseksi emoyhtiö on maksanut ulkomaista lähdeveroa (jonka itse asiassa tytäryhtiö pidättää tulon lähteellä ja tilittää ulkomaiselle veroviranomaiselle) saamistaan osingoista. Tämä on jälleen taloudellista kaksinkertaista verotusta. Jos osingosta sekä pidätetään lähdeveroa tytäryhtiön sijaintijäsenvaltiossa että maksetaan yhtiöveroa emoyhtiön sijaintijäsenvaltiossa, kyseinen yhtiö maksaa veroja samasta tulosta kahdessa eri jäsenvaltiossa. Tämä on oikeudellista kaksinkertaista verotusta.

9. Jotta tällainen taloudellinen ja/tai oikeudellinen kaksinkertainen verotus voitaisiin poistaa tai sitä voitaisiin vähentää, useimmat jäsenvaltiot ovat perinteisesti myöntäneet helpotuksia osingonsaajille, joiden verotuksellinen kotipaikka on niiden alueella, joko yksipuolisesti tai kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn verosopimuksen perusteella käyttäen joko vapautusmenetelmää tai hyvitysmenetelmää.

10. Vapautusmenetelmän mukaan ulkomaiseksi tuloksi katsottava tulo on kokonaan vapautettu kotimaisesta yhtiö- tai tulove-

4 – Ranskan yleisen verolain 223 sexies §.

rosta. Hyvitysmenetelmän mukaan valtio verottaa edelleen ulkomaista tuloa mutta myöntää hyvityksen tietyistä ulkomaisesta tulosta maksetuista veroista (eli vero voitosta, josta osingot jaetaan, ja/tai lähdevero), jotka voidaan sitten vähentää kotimaisesta verovelasta.

11. Ranskan muiden jäsenvaltioiden kanssa tekemien verosopimusten nojalla kyseinen ulkomaisen veron hyvitys (crédit d'impôt étranger) myönnetään Ranskaan sijoittautuneelle emoyhtiölle toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön suorittamassa voitonjaossa silloin, kun kyseinen voitonjako on lähdeverotuksen kohteena toisessa jäsenvaltiossa. Ulkomaisen veron hyvitys vastaa näin pidätetyn lähdeveron määrää.

Direktiivi

12. Direktiivin tarkoituksena on poistaa se verotuksellinen haitta, joka eri jäsenvaltioihin sijoittautuneille yhtiöille aiheutuu verrattuna samaan jäsenvaltioon sijoittautuneisiin yhtiöihin, kun yhtiöt tekevät yhteistyötä muodostamalla emo- ja tytäryhtiöistä koostuvia konserneja. [5]

13. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot tunnustavat emoyhtiön aseman ainakin niille yhtiöille, [6] joiden verotuksellinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa ja joilla on vähintään 25 prosentin osuus [7] toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhtiön pääomasta (viimeksi mainittu on määritelty 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tytäryhtiöksi).

14. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos jossakin jäsenvaltiossa sijaitseva emoyhtiö saa osinkoa sen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalta tytäryhtiöltä, emoyhtiön sijaintijäsenvaltion on joko oltava verottamatta kyseistä osinkoa (vapautusmenetelmä) tai verotettava sitä mutta samalla annettava tälle yhtiölle oikeus vähentää veronsa määrästä tytäryhtiön tästä osinkona jaetusta voitosta maksamaa veroa vastaava osuus (hyvitysmenetelmä).

15. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan nojalla kukin jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, ettei osuuteen liittyviä kuluja tai tytäryhtiön

5 – Johdanto-osan toinen ja kolmas perustelukappale.

6 – Tarkemmin ottaen niille yhtiöille, joilla on jokin direktiivin liitteessä luetelluista yhtiömuodoista ja jotka ovat velvollisia maksamaan jotakin 2 artiklan c alakohdassa luetelluista veroista.

7 – Kyseinen vähimmäisosuus on alennettu 20 prosenttiin 2.2.2004 lähtien ja 15 prosenttiin 1.1.2007 lähtien, ja se alennetaan 10 prosenttiin 1.1.2009 lähtien direktiivin 90/435/ETY muuttamisesta 22.12.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/123/EY (EUVL 2004, L 7, s. 41) mukaisesti.

voitonjaosta johtuvia arvonalennuksia saa vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista. Jos näissä tapauksissa osuuteen liittyvät hallintokulut vahvistetaan vakiomenetelmällä, vakiomäärä ”ei saa olla suurempi kuin 5 prosenttia tytäryhtiön jakamista voitoista”.

16. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot vapauttavat tytäryhtiön emoyhtiölleen jakaman voiton lähdeverosta. Kreikka, Saksa ja Portugali hyötyvät kuitenkin poikkeuksesta, jonka mukaan ne voivat siirtymäaikana pidättää lähdeveron tytäryhtiöiden toisissa jäsenvaltioissa sijaitseville emoyhtiöille jakamista voitoista. [8]

17. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta osinkojen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi tai vähentämiseksi tarkoitettujen kansallisten säännösten tai sopimusmääräysten soveltamiseen, erityisesti jos säännökset tai määräykset koskevat veronhyvitysten maksua osingonsaajille.”

18. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan direktiivi ”ei estä sellaisten kansallisten säännösten tai sopimusmääräysten soveltamista, jotka ovat välttämättömiä veropetosten ja väärinkäytösten estämiseksi”.

19. Direktiivi oli pantava täytäntöön 1.1.1992 mennessä, jos 5 artiklassa säädetyistä siirtymäsäännöksistä ei muuta johtunut.

Sovellettava kansallinen lainsäädäntö [9]

20. Ranskassa sovelletaan vapautusmenetelmää direktiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla. Näin ollen yleisen verolain (code général des impôts, [10] jäljempänä yleinen

8 – Direktiivin 5 artiklan 2, 3 sekä 4 kohta. Siirtymäsäännökset kumottiin direktiivillä 2003/123, joka on mainittu alaviitteessä 7.

9 – Sellaisena kuin kansallinen tuomioistuin on sen kuvaillut silloin, kun se käsitteli 22.12.2003 tehtyä kumoamisvaatimusta. Avoir fiscal -hyvitys ja précompte mobilier -vero on sittemmin kumottu (1.1.2005 lähtien).

10 – Sellaisena kuin se ilmenee vuoden 1999 verolain (30.12.1998 annettu loi de finances pour 1999, nro 98-1266, JORF 20050), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2000 verolain (30.12.1999 annettu loi de finances pour 2000, nro 99-1172, JORF 19914) 20 §:llä, 43 §:n I kohdasta.

verolaki) 216 §:ssä säädetään, että emoyhtiön tilikauden aikana saama nettotuotto omistusosuuksista, jotka antavat oikeuden emoyhtiösääntelyyn,[11] voidaan vähentää kulujen ja maksujen, joiden osuus vahvistetaan viideksi prosentiksi osuuksista saadusta kokonaisosinkotulosta veronhyvitys mukaan luettuna, vähentämisen jälkeen tämän kokonaisnettovoitosta.[12] Tämän säännöksen nojalla kyseiset viisi prosenttia lisätään takaisin emoyhtiön verotettavaan tuloon. Viittaan jäljempänä asiaan nimellä viiden prosentin suuruinen palautus.

21. Hallinnollisen soveltamisohjeen[13] (jäljempänä hallinnollinen soveltamisohje) mukaan yleisen verolain 216 §:ssä tarkoitettu veronhyvitys kattaa sekä Ranskassa syntyneiden tulojen perusteella maksetun kotimaisen veronhyvityksen (avoir fiscal -hyvitys) että sellaisessa maassa, jonka kanssa Ranska on tehnyt kaksinkertaisen verotuksen estämistä koskevan verosopimuksen, sijaitsevien tytäryhtiöiden tulojen perusteella maksetun ulkomaisen veron hyvityksen (crédit d'impôt étranger).

22. Yleisen verolain 146 §:n 2 momentin säännösten mukaan silloin, kun emoyhtiön ulkomaiselta tytäryhtiöltä saamien osinkojen jakaminen emoyhtiön omille osakkeenomistajille johtaa irtaimen omaisuuden tuotosta tehdyn pidätyksen soveltamiseen, enintään viimeisten viiden vuoden kuluessa saatuihin osinkoihin liittyvät veronhyvitykset voidaan vähentää irtaimen omaisuuden tuotosta tehtävästä pidätyksestä. Hallinnollisesta toleranssista seuraa, että ne voidaan tarvittaessa vähentää lähdeverosta emoyhtiön jakaessa edelleen osinkoja luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, joiden verotuksellinen kotipaikka ei ole Ranskassa.

Tarkasteltavana oleva ennakkoratkaisupyyntö

23. Banque Fédérative du Crédit Mutuel (jäljempänä Banque Fédérative) teki Conseil d'État'lle vaatimuksen hallinnollisen ohjeen kumoamisesta. Se väitti, että kun ohjeessa sisällytetään Ranskan muiden valtioiden kanssa tekemien verosopimusten nojalla myönnetyt ulkomaisen veron hyvitykset viiden prosentin suuruisen palautuksen laskentaperusteeseen, kyseisellä ohjeella rikotaan direktiivin 4 artiklaa, jolla vahvistetaan niiden kulujen määräksi, jotka eivät ole vähennettävissä emoyhtiön verotettavasta tuloksesta, silloin kun kulujen määrä vahvistetaan vakiomenetelmällä, enintään viisi

11 – Yleisen verolain 145 §, jossa säädettiin, että emoyhtiösääntelyä sovellettiin tapahtuma-aikana sellaisiin yhtiöihin, jotka olivat yhtiöverotuksen alaisia tavanomaisen verokannan mukaisesti ja joilla oli vähintään viiden prosentin osuus kyseessä olevan yhtiön pääomasta.

12 – Tältä osin on asetettu enimmäismäärä, eli tämä kulujen ja maksujen määrä ei saa ylittää osuuden omistavalle yhtiölle ilmoituskauden aikana aiheutuneiden kaikenlaisten kulujen tai maksujen kokonaismäärää.

13 – Bulletin Officiel des Impôts'ssa 25.6.1999 julkaistu ohje nro 4H4-99, vrt. erityisesti 15 kohta.

prosenttia tytäryhtiön jakamista voitoista eli pelkästään tällaisesta voitosta. [14]

24. Conseil d'État huomauttaa, että Ranskan muiden jäsenvaltioiden kanssa tekemien verosopimusten nojalla veronhyvitys myönnetään Ranskaan sijoittautuneelle emoyhtiölle toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön suorittamassa voitonjaossa silloin, kun kyseinen voitonjako on ollut lähdeverotuksen kohteena toisessa valtiossa. [15] Veronhyvitys vastaa näin pidätetyn lähdeveron määrää. Viiden prosentin suuruinen palautus asettaa emoyhtiön samanlaiseen tilanteeseen kuin jossa se olisi ollut, mikäli mitään lähdeveroa ei olisi pidätetty, sillä edellytyksellä, että veronhyvitys voidaan kokonaisuudessaan vähentää emoyhtiön maksettavana olevasta verosta. Yleisen verolain 146 §:n 2 momentista ja 216 §:stä sekä hallinnollisesta ohjeesta seuraa, että emoyhtiölle sen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön suorittaman osingonjaon yhteydessä myönnetyt veronhyvitykset voidaan ottaa huomioon emoyhtiön yhtiöverotuksessa ainoastaan silloin, kun nämä osingot jaetaan edelleen seuraavien viiden vuoden kuluessa. Tässä tapauksessa viiden prosentin suuruinen palautus ei vaikuta rajatylittävän osingonjaon verotuksen neutraalisuuteen.

25. Sitä vastoin tarkasteltaessa tilannetta, jossa emoyhtiö päättää olla jakamatta osinkoja edelleen kyseisessä määräajassa, Conseil d'État on yhtä mieltä siitä, että viiden prosentin suuruinen palautus lisää emoyhtiön verotettavaa tulosta yli direktiivin 4 artiklassa vahvistetun rajan ja vaikuttaa tällä tavoin rajatylittävän osingonjaon verotuksen neuraalisuuteen. Se katsoo, että esille nousee kysymys siitä, voidaanko tässä tapauksessa aiheutuneen emoyhtiön maksaman yhtiöveron korotuksen katsoa olevan sallittu direktiivin 7 artiklan 2 kohdan nojalla.

26. Tästä syystä Conseil d'État on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Se, että Ranskaan sijoittautuneen emoyhtiön verotettavaan voittoon palautetaan viisi prosenttia toiseen Euroopan unionin

14 – Banque Fédérative väitti vaatimuksessaan Conseil d'État'lle, että: i) yleisen verolain 216 § on ristiriidassa direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kanssa, koska siinä säädetään, että viiden prosentin suuruinen palautus ei saa ylittää osuuden omistavalle yhtiölle ilmoituskauden aikana aiheutuneiden kaikenlaisten kulujen tai maksujen kokonaismäärää, ja ii) yhtiöveron hyvityksen (siinä tapauksessa, että tytäryhtiöt sijaitsevat Ranskassa) ja ulkomaisen veron hyvityksen (siinä tapauksessa, että tytäryhtiöt sijaitsevat muissa valtioissa) sisällyttäminen viiden prosentin suuruisen palautuksen laskentaperusteeseen syrjii niitä emoyhtiöitä, jotka sijaitsevat Ranskassa, EY 43 ja EY 56 artiklan vastaisesti. Conseil d'État hylkäsi molemmat väitteet, eikä se ole esittänyt ennakkoratkaisukysymyksiä niihin liittyen.

15 – Tällaisia tilanteita ei selvästikään enää pitäisi voida tulla, sillä direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle emoyhtiölle jaetut tytäryhtiön voitot tulee vapauttaa lähdeverosta. Nyt käsiteltävänä oleva ennakkoratkaisupyyntö koskee ennemminkin kansallisen lainsäädännön kumoamisvaatimusta kuin vaatimusta jonkin tietyn veron määräämisestä. Tämän vuoksi on mahdollista, että yhteisöjen tuomioistuimen tuomio vaikuttaa niiden aikaisempien vuosien soveltamiskäytäntöön, jolloin direktiivin 5 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan siirtymäsäännökset olivat vielä voimassa.

jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön voitonjaon yhteydessä myönnettävistä veronhyvityksistä silloin, kun nämä jaettavat voitot ovat olleet tässä toisessa valtiossa lähdeverotuksen kohteena, ei vaikuta emoyhtiön verotukseen, kun tämä voi vähentää veronhyvitykset kokonaisuudessaan maksettavakseen tulevasta verosta. Siinä tapauksessa, että emoyhtiö päättää olla jakamatta edelleen näitä voittoja omille osakkeenomistajilleen viiden vuoden kuluessa, jolloin se ei voi käyttää kyseisistä veronhyvityksistä muodostuvaa verotuksellista etua, voidaanko yhtiöveron korotuksen, joka aiheutuu siitä, että emoyhtiön verotettavaan tulokseen palautetaan viisi prosenttia veronhyvityksistä, katsoa olevan 23.7.1990 annetun direktiivin 90/435/ETY 7 artiklan 2 kohdan säännösten nojalla sallittu tällaisen veron vähäisen määrän perusteella ja sillä perusteella, että se on yhdistetty välittömästi niiden veronhyvitysten maksamiseen, jotka on otettu käyttöön osinkojen kaksinkertaisen verotuksen vähentämiseksi, vai onko sen katsottava olevan vastoin saman direktiivin 4 artiklasta ilmeneviä tavoitteita?”

27. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet Banque Fédérative, Ranskan ja Saksan hallitukset sekä komissio, jotka kaikki olivat, lukuun ottamatta Saksan hallitusta, läsnä suullisessa käsittelyssä.

28. Kansallisen tuomioistuimen esittämässä ennakkoratkaisukysymyksessä oletetaan, että ellei kansallinen lainsäädäntö, sellaisena kuin sitä on hallinnollisissa ohjeissa tulkittu, ole 7 artiklan 2 kohdan nojalla sallittua, se on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan vastainen siltä osin kuin veronhyvityksiä ei voida käyttää sen vuoksi, että emoyhtiö ei jaa voittoja edelleen viiden vuoden kuluessa niiden maksamisesta. Ranskan ja Saksan hallitukset väittävät kuitenkin, että kyseinen lainsäädäntö on 4 artiklan 2 kohdan mukainen ilman turvautumista 7 artiklan 2 kohtaan. Ehdotan siten, että loogisesti on ensiksi vastattava kysymykseen siitä, onko kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö lähtökohtaisesti direktiivin 4 artiklan 2 kohdan vastainen, ja jos näin on, toiseksi on vastattava kysymykseen siitä, onko se kuitenkin 7 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen nojalla (ja/tai 1 artiklan 2 kohdan nojalla, kuten Ranskan hallitus katsoo) laillinen.

Direktiivin 4 artiklan 2 kohta

29. Banque Fédérative ja komissio katsovat, että kansallinen lainsäädäntö, sellaisena kuin sitä on hallinnollisissa ohjeissa tulkittu, on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan vastainen. Ranskan ja Saksan hallitukset ovat päinvastaista mieltä.

30. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos jäsenvaltio vahvistaa omistusosuuteen liittyvät hallintokulut, joita ei saa vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista, vakiomenetelmällä, vakiomäärä ei saa olla suurempi kuin viisi prosenttia ”tytäryhtiön jakamista voitoista”. Kirjallisia huomautuksia esittäneet osapuolet ovat eri mieltä siitä kysymyksestä, tarkoitetaanko ”tytäryhtiön jakamilla voitoilla” tilanteessa, jossa osingosta peritään lähdeveroa, emoyhtiön tosiasiassa saamaa nettomääräistä osinkoa (lähdeveron pidättämisen jälkeen) vai bruttomääräistä osinkoa, joka muodostuu tosiasiassa saadusta määrästä ja Ranskassa myönnetystä suoritetun lähdeveron korvaavasta veronhyvityksestä.

31. Conseil d’État ja kaikki kirjallisia huomautuksia esittäneet osapuolet viittaavat laajasti asiaan Océ van den Grinten, [16] jossa yhteisöjen tuomioistuimelta oli kysytty muun muassa sitä, onko sitä viiden prosentin veroa, joka kohdistuu tytäryhtiön, jonka verotuksellinen kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, emoyhtiölleen, jonka verotuksellinen kotipaikka on Alankomaissa, maksamien osinkojen ja sen veronhyvityksen, johon tämä osingonjako oikeuttaa, yhteismäärään, pidettävä direktiivin 5 artiklan 1 kohdan vastaisena lähdeverona.

32. Kyseisessä tapauksessa väitettiin nimenomaisesti, että veronhyvityksen on katsottava olevan osa tytäryhtiön jakamaa voittoa. [17] Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän väitteen todeten seuraavaa:

”Mitä tulee siihen viiden prosentin veron osaan, joka kohdistuu veronhyvitykseen, johon osingonjako oikeuttaa, sillä ei ole direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa periaatteessa kielletyn voitonjakoon kohdistuvan lähdeveron ominaispiirteitä, koska se ei kohdistu tytäryhtiön jakamaan voittoon.

Veronhyvitys on verotuksellinen toimi, jolla pyritään välttämään osinkojen muodossa jaetun voiton taloudellisesta näkökulmasta kaksinkertainen verotus eli verotus ensiksi tytäryhtiöltä ja toiseksi osinkoja saavalta emoyhtiöltä. Se ei näin ollen ole arvopapereista koituvaa tuottoa.” [18]

33. On muistettava, että asiassa Océ van Grinten kyseessä ollut veronhyvitys koski

16 – Asia C-58/01, tuomio 25.9.2003 (Kok. 2003, s. I-9809).

17 – Vrt. tuomion 38 ja 42 kohta.

18 – Vrt. tuomion 55 ja 56 kohta.

siitä osingosta ennakkoon maksettavaa yhtiöveron määrää, jonka osinkoa jakanut yhtiö on maksanut. Sen tarkoituksena oli (kuten yhteisöjen tuomioistuin asian selitti) keventää taloudellista kaksinkertaista verotusta.[19] Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseisen veronhyvityksen tarkoituksena on korvata osakkeenomistajalle tämän osingosta maksama lähdevero, ja sen tarkoituksena on siten keventää oikeudellista kaksinkertaista verotusta.[20] Näin ollen en ole samaa mieltä komission kanssa, jonka erittäin suppeissa huomautuksissa[21] todetaan ainoastaan, että asiassa Océ van Grinten annetusta tuomiosta seuraa, että veronhyvitystä ei voida katsoa voitonjaoksi.

34. En näe syytä siihen, miksei sanatarkkaa tulkintaa noudattaen ”tytäryhtiön jakamilla voitoilla” voitaisi tarkoittaa tosiasiassa saadun osingon määrää lisättynä Ranskassa myönnetyllä lähdeveron korvaavalla veronhyvityksellä. Tytäryhtiön näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että jos se jakaa osinkoa sanotaanko 100 euroa, se jakaa voittoa 100 euroa. Jos lähdeveroa ei lainkaan pidätettäisi, tämä sama summa siirtyisi tytäryhtiöltä suoraan emoyhtiölle. En näe syytä siihen, miksi tuohon analyysiin vaikuttaisi se seikka, että tytäryhtiön sijaintijäsenvaltio vaatii, että tuosta maksusta pidätetään määrä, joka vastaa emoyhtiön maksettavaksi tulevaa veroa, ja tilittää tämän määrän suoraan kyseisen jäsenvaltion veroviranomaisille. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Athinaiki Zythopoiia,[22] joka koski lähdeveron pidättämistä, ”osinkoa jakavan yhtiön on pidätettävä osingoista osa ja tilitettävä se veroviranomaisille”. Tämä tulkinta on mielestäni vahvistettu direktiivin 5 artiklassa, jolla valtuutetaan Saksa, Kreikka ja Portugali perimään lähdeveroa ”jaetuista voitoista”.

35. Mielestäni, ja kuten Ranskan hallitus väittää, Ranskan lainsäädännön johdosta viiden prosentin suuruinen palautus ainoastaan lasketaan ilmoitetun osingon kokonaismäärän perusteella. Viittaus veronhyvitykseen on ainoastaan keino varmistaa, että tämä luku saavutetaan. Tämän vuoksi en hyväksy Banque Fédérativen esittämää näkemystä siitä, että koska kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyssä verosopimuksessa määrätyllä veronhyvityksellä korvataan osingosta lähdeveron suorittamisen vuoksi vähennetty määrä valtion myöntämän hyvityksen muodossa, se ei voi olla luonteeltaan osinkoa tai sen vuoksi jaettua voittoa

19 – Saman tulon verottaminen kahteen kertaan eri veronmaksajilta. Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 3 kohta.

20 – Saman tulon verottaminen kahteen kertaan samalta veronmaksajalta. Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 8 kohta.

21 – Komissio uhrasi neljä lyhyttä kappaletta sen käsittelemiseen, onko kansallinen lainsäädäntö, sellaisena kuin sitä on hallinnollisissa ohjeissa tulkittu, direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukainen.

22 – Asia C-294/99, tuomio 4.10.2001 (Kok. 2001, s. I-6797, 7 kohta).

direktiivin tarkoittamassa merkityksessä. Lisäksi huomautan, että sellaisen väitteen yhteydessä, jota en kuitenkaan käsittele, koska sillä selkeästi tarkoitetaan tuoda käsiteltäväksi kansallisen lain, jonka nojalla Conseil d'État esitti ennakkoratkaisupyynnön yhteisöjen tuomioistuimelle, tulkintaa koskeva kysymys, Banque Fédérative katsoo, että vaikka osinkoa jakava yhtiö pidättää juridisesti lähdeveron, todellisuudessa sen ovat kuitenkin velvolliset suorittamaan osingonsaajat. Tämä näkemys näyttäisi tukevan ehdottamaani tulkintaa.

36. Olen myös samaa mieltä Saksan hallituksen kanssa siitä, että direktiivin tarkoitus ei aseta kyseenalaiseksi tätä tulkintaa. Verotuksen neutraalisuuden takaamiseksi direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa kielletään jäsenvaltioita säätämästä lähdeveron pidättämisestä tytäryhtiön emoyhtiölleen jakamasta voitosta. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa verotuksen neutraalisuuden puuttuminen johtuu lähdeveron suorittamisesta tytäryhtiön sijaintijäsenvaltiossa. Täydellistä verotuksen neutraalisuutta ei voida saavuttaa niin kauan kuin siirtymäsäännöksiin voidaan vedota. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tulkinta, joka johtaa epätäydelliseen tai puutteelliseen verotuksen neutraalisuuteen, olisi tämän vuoksi virheellinen. Siirtymäajan poikkeuksista johtuu, että niiden aikana sen lainsäädännön tavoitteita, josta ne poikkeavat, ei voida täysin saavuttaa. Vaatimus siitä, että Ranska myöntäisi täyden hyvityksen siirtymäaikana pidätetyistä lähdeveroista, kun se on valinnut sovellettavaksi vapautuseikä hyvitysmenetelmän, merkitsisi lisäksi sitä, että Ranskalta vaadittaisiin molempien menetelmien soveltamista, kun taas direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot valitsevat sovellettavaksi jommankumman menetelmän.

37. Olen näin ollen sitä mieltä, että jos jäsenvaltio on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan nojalla säätänyt, ettei emoyhtiön osuuteen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevassa tytäryhtiössä liittyviä kuluja tai tytäryhtiön voitonjaosta johtuvia arvonalennuksia saa vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista, kyseisen säännöksen vastaista ei ole vahvistaa osuuteen liittyvien hallintokulujen määräksi viisi prosenttia osuuksista saadusta kokonaisosinkotulosta mukaan luettuna veronhyvitys, jolla korvataan osingosta direktiivin 5 artiklan 2, 3, tai 4 kohdan mukaisesti pidätetty lähdevero.

38. Edellä esitetyn perusteella tässä yhteydessä ei tarvitse tutkia sitä, voidaanko kansallinen lainsäädäntö perustella viittaamalla

direktiivin muihin säännöksiin. Tutkin kuitenkin lyhyesti näiden muiden säännösten merkityksen käsiteltävänä olevalle asialle.

Direktiivin 7 artiklan 2 kohta

39. Jos kansallinen lainsäädäntö, sellaisena kuin sitä on hallinnollisissa ohjeissa tulkittu, on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan vastainen, kansallinen tuomioistuin kysyy, voiko se olla sallittu 7 artiklan 2 kohdan nojalla sillä perusteella, että koska viiden prosentin suuruisella palautuksella ainoastaan vähennetään osittain voitonjaon yhteydessä emoyhtiölle myönnettyä veronhyvitystä, sitä voidaan näin ollen pitää osingonsaajille maksettavia veronhyvityksiä koskevien säännösten piiriin kuuluvana ja samalla kaksinkertaisen verotuksen vähentämistä koskevana.

40. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädetään, että direktiivi ”ei vaikuta osinkojen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi tai vähentämiseksi tarkoitettujen kansallisten säännösten tai sopimusmääräysten soveltamiseen, erityisesti jos säännökset tai määräykset koskevat veronhyvitysten maksua osingonsaajille”.

41. Banque Fédérative ja komissio katsovat, että direktiivin 7 artiklan 2 kohdan poikkeusta ei voida soveltaa. Ranskan hallitus on päinvastaista mieltä kirjallisessa huomautuksessaan, vaikka se väitti suullisessa käsittelyssä, että koska kansallinen lainsäädäntö on 4 artiklan 2 kohdan mukainen, 7 artiklan 2 kohta ei ole merkityksellinen asian käsittelyn kannalta. Saksan hallitus ei esitä väitteitä 7 artiklan 2 kohdasta.

42. Mielestäni on selvää, että 7 artiklan 2 kohta on merkityksetön tämän asian käsittelyn kannalta, koska kyseisellä kansallisella lainsäädännöllä ei ole tarkoitettu poistaa tai vähentää *taloudellista* kaksinkertaista verotusta. Vaikka esitetyssä ennakkoratkaisukysymyksessä mainitaan, että viiden prosentin suuruisesta palautuksesta seuraava lisäverotus ”on yhdistetty välittömästi niiden veronhyvitysten maksamiseen, jotka on otettu käyttöön osinkojen taloudellisen kaksinkertaisen verotuksen vähentämiseksi”, ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä kokonaisuudessaan ilmenee, että kyseessä olevilla veronhyvityksillä (crédits d’impôt étranger) on tarkoitus

vähentää emoyhtiön oikeudellista kaksinkertaista osingonverotusta sekä tytäryhtiön että emoyhtiön sijaintijäsenvaltioissa.

Direktiivin 1 artiklan 2 kohta

43. Ranskan hallitus on esittänyt, että yhteisöjen tuomioistuimen tulisi tutkia direktiivin 4 artiklan 2 kohdan ja 7 artiklan 2 kohdan lisäksi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen erityisesti mainitsema 1 artiklan 2 kohta, jossa säädetään, että direktiivi ei estä sellaisten kansallisten säännösten tai sopimusmääräysten soveltamista, jotka ovat välttämättömiä veropetosten ja väärinkäytösten estämiseksi. Ranskan hallitus huomauttaa, että pääasian taustalla olevassa kansallisessa säännöksessä säädetään, että emoyhtiö voi vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalta tytäryhtiöltä saamansa veronhyvitykset irtaimen omaisuuden tuotosta tehtävästä pidätyksestä, jonka se tekee osakkeenomistajilleen edelleen jakamistaan osingoista, ainoastaan, jos osingonjako tapahtuu viiden vuoden kuluessa. Tällä viiden vuoden määräajalla Ranskan hallitus pyrkii estämään veropetoksia. Veropetosten vaara ja verovalvonnan vaikeus lisääntyisivät, jos yhtiöt voisivat vähentää 10 tai 20 vuotta aikaisemmin saatuihin osinkoihin liittyvät veronhyvitykset. Viranomaiset eivät pystyisi tarkistamaan, ovatko veronhyvitykset aitoja, eivätkä siten estämään kuvitteellisiin veronhyvityksiin liittyvää veropetosten vaaraa.

44. En voi hyväksyä tätä väitettä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Leur-Bloem, yleinen veropetoksen tai veron kiertämisen olettama ei voi riittää perusteluksi verotoimenpiteelle, joka haittaa direktiivin tavoitteiden toteutumista.[23] On vielä hyvä huomata, että kyseinen asia koski kansallisen lainsäädännön säännöstä, jonka tarkoituksena oli sulautumadirektiivin[24] 11 artiklan mukaisesti estää se, että direktiivissä säädettyjä verotuksellisia etuja myönnettäisiin liiketoimille, joiden pääasiallisena tarkoituksena on veropetos tai veron kiertäminen. Samaa periaatetta tulisi selkeästi soveltaa tilanteessa, kuten nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa, jossa direktiivissä sallitaan jäsenvaltion poiketa kansallisen lainsäädännön säännöksistä veropetosten ja väärinkäytösten estämiseksi. Jos Ranskan viranomaiset haluavat tarkistaa, ovatko myönnetyt veronhyvitykset aitoja, ne voivat vedota keskinäisestä avusta annettuun direktiiviin[25] saadakseen toisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta kaiken tarvittavan tiedon yhtiöveron asianmukaiseksi määräämiseksi.

23 – Asia C-28/95, tuomio 17.7.1997 (Kok. 1997, s. I-4161, 44 kohta).

24 – Eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annettu neuvoston direktiivi 90/434/ETY (EYVL L 225, s. 1).

25 – Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla 19.12.1977 annettu neuvoston direktiivi 77/799/ETY (EYVL L 336, s. 15).

Ratkaisuehdotus

45. Edellä esitetyillä perusteilla ehdotan, että Ranskan Conseil d'État'n yhteisöjen tuomioistuimelle esittämään ennakkoratkaisupyyntöön vastataan seuraavasti:

Jos jäsenvaltio on (eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/435/ETY 4 artiklan 2 kohdan nojalla) säätänyt, ettei emoyhtiön osuuteen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevassa tytäryhtiössä liittyviä kuluja tai tytäryhtiön voitonjaosta johtuvia arvonalennuksia saa vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista, kyseisen säännöksen vastaista ei ole vahvistaa osuuteen liittyvien hallintokulujen määräksi viisi prosenttia osuuksista saadusta kokonaisosinkotulosta mukaan luettuna veronhyvitys, jolla korvataan osingosta direktiivin 5 artiklan 2, 3, tai 4 kohdan mukaisesti pidätetty lähdevero.